

imitandum Patrem cœlestem in condonandis injuriis nobis illatis, atque ad beneficentiæ opera exercenda etiam erga inimicos nostros, ut patet ex contextu (1).

Ad 2, *Neg.* juxta adversariorum mentem. Neque id evincit primum testimonium, ex quo solum eruitur, non peccare eum, qui operatur ex principio naturæ divinæ, nempe ex charitate; non autem dum agit ex alio principio, scilicet ex cupiditate (2). Sic, Ps. CXVIII, beati prædicantur, qui vitam transigunt absque gravi saltem legis transgressione. Hic enim aliique ejusmodi textus pro subjecta materia semper intelligi debent, atque ex communi acceptione de illa sanctitate et justitia, quæ passim in Sanctis obtinet, quæque nunquam absoluta esse solet juxta receptum effatum: *Ille maximus, qui urgetur minimis.*

Ad 3, *Dist.* Id est, ad legis præscriptum, ita ut in nullis reprehensionem incurrerent, *conc.*; ita ut nullam vel levem maculam coram Deo contraherent, *neg.* Communi enim loquendi usu scribit evangelista, qui non alium sensum admittit præter expositum, prout etiam hunc locum interpretatur S. Augustinus (3).

Ad 4, *Dist.* Quia tamen asserit Ecclesia, S. Præcursorem hoc obtinuisse, *conc.*; secus, *Subd.* Ex privilegio speciali, *trans.*; hoc secluso, *neg.*

Ad 5, *Dist.* Constat S. Augustinus, id fieri posse physice et absolute, *conc.*; moraliter et in praxi, *neg.* Alioquin frustra inter præcipuos Pelagianorum errores hunc recensisset, dicens: *Tria sunt, ut scitis, quæ maxime adversus eos (Pelagianos) catholica defendit Ecclesia, quorum est unum, gratiam Dei non secundum merita nostra dari... alterum est, in quantacumque justitia sine quibuscumque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem vivere; tertium est, obnoxium nasci hominem peccato primi hominis (4).* Perperam propterea ad hunc errorem convellendum tot libris desudasset.

Obj. secunda. 1º Justus potest per breve tempus

(1) Cfr. Maldon. in hunc loc.

(2) S. August. *De peccat. merit. et remiss.* lib. II, cap. 8, exponit hunc Joannis textum de perfecta renovatione, quam adipiscuntur justi in vita beata; sic etiam ibid. cap. 9.

(3) Lib. *De grat. Christi*, cap. 48: *Dictum enim est, inquit, quantum mihi videtur, secundum quamdam inter homines conversationem probabilem atque laudabilem, quam nullus hominum juste posset in accusationis et criminacionis querelam vocare.... Non autem dictum est hoc secundum illam perfectionem justitiæ, in qua vere atque omni modo immaculati perfectique vivamus.*

(4) Lib. *De dono persever.* cap. II, n. 4. Animadvertendum tamen est, S. Doctorem interdum docere, absolute hominem posse divinæ gratiæ ope quævis vitare peccata; ast non determinat, cujusmodi hæc gratia sit, ordinaria scilicet an extraordinaria. Porro ejus mens colligitur ex eo, quod sæpius repetat, se arbitrari, præter Christum ac B. Virginem neminem prorsus extitisse, qui omni prorsus peccato immunis fuerit; ex quo manifeste constat, gratiam illam, qua fieri posse asserit, ut qui-piam inveniri possit sine ullo peccato, esse omnino extraordinariam, specialem, quamque nos privilegium nuncupamus neque discrimen est in ratione loquendi, minime vero in re ipsa.

omnia venialia vitare; ergo semper, 2º tum ob facilitatem habitus inde acquisiti, 3º tum ob majora gratiæ subsidia, quæ exinde promeretur. 4º Sane, si potest singula vitare, quare non omnia poterit divina gratia adjutus, quæ semper præsto est? 5º Quod si reipsa omnia vitare non posset, jam necessario ea patraret, plecti propterea non posset. 6º Adde, in tali hypothesi non posse justum efficacem concipere propositum omnia peccata vitandi, pro tali fuga Deum rogare; quæ absurda sunt, et contraria sanctorum praxi, qui interdum ad id voto se obstrinxerunt, imo et praxi Ecclesiæ, quæ orare consuevit, *ut in nullam declinemus peccatum, et ab omni peccato Deus nos liberet.*

Resp. Ad 1, *Neg. cons.* Etenim optime ad hanc ipsam difficultatem respondit S. Hieronymus: *Nec, quia ad breve tempus possum, cõges me, ut possim jugiter. Possum jejunare, vigilare, ambulare, legere, psallere, dormire. Numquid in p̄petuum (1).*

Ad 2, *Dist.* Si non ageretur nisi de una eademque peccatorum specie, *trans.*; si de diversis atque a se disjunctis, *neg.* Innumera propemodum sunt, quæ justis obrepere possunt, a quibus moraliter impossibile est, ut aliquando saltem leviter non abripiantur. Sed nec verum semper est, frequentem victoriam facilitatem ac robur addere; quandoque enim fastidium et lassitudinem ingerit, præsertim infirmo homini.

Ad 3, *Dist.* Si præcedentibus gratis semper obsecutus sit, si fidelem se exhibeat præsentibus, si nullum obstaculum torpore aut desidia opponat subsequentibus, *conc.*; secus, *neg.* Ast hoc opus, hic labor est.

Ad 4, Resp. quia in singulis non invenitur illa difficultas, quæ exurgit ex omnium collectione, ut constat ex iis, quæ hactenus disseruimus.

Ad 5, *Dist.* Si deberet evitare omnia simul, *trans.*; quia ad hoc præstandum non laboraret justus nisi impotentia morali, ut professi sumus. Si solum singillatim vitare debet, *neg.* Toties propterea reus efficitur ac pœna tenetur, quoties in ea labitur.

Ad 6, *Dist.* Effective efficacem ad longum tempus, *conc.*; affective saltem efficacem, *neg.* Omnes enim, quoad fieri potest, tenentur omnia vitare, ac proinde bonum voluntatis propositum semper commendatione dignum est, quamvis interdum deficiat (2). Potest præterea etiam effectu non solum propositum, sed scopum obtinere quoad venialia deliberata, et circa

(1) *Cont. Pelag.* lib. III, n. 12, qui præterea, ibid. n. 4, jam dixerat: *Hoc et nos dicimus, posse hominem non peccare, si velit, pro tempore, pro loco, pro imbecillitate corporea, quamdiu intentus est animus, quamdiu chorda nullo vitio laxatur in cithara; quod si paululum se remiserit, quomodo qui adverso flumine lembum trahit, si remiserit manus, statim retrahitur, et fluentibus aquis, quo non vult, ducitur; sic humana conditio, si paululum se remiserit, discit fragilitatem suam, et multa se non posse cognoscit.*

(2) Hoc declarari solet exemplo eorum, qui sagittas ad scopum emittunt, qui solent eas altius dirigere, ut optatum punctum attingant. Alioquin, nisi sic eniteremur, longe plura venialia patraremus. Itaque magis proponimus, ut minus saltem efficiamus.

hæc votum interdum emiserunt Sancti, in quo nihil est quod obsistat. Ecclesia etiam cupit, ut omnia etiam levia peccata declinentur; ideo sic nos orare docuit, maxime quod semper incerti simus utrum brevior an longior vita nostra futura sit.

PROPOSITIO II. — *Non potest homo justificatus sine speciali Dei auxilio in accepta justitia perseverare.*

Propositio hæc est de fide juxta id, quod Tridentina Synodus sess. VI, can. XXII, sancivit: *Si quis dixerit, justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse, anathema sit.*

Et hic juvat, nonnulla ad majorem propositionis declarationem præmittere. Ac 1º quidem perseverantiæ nomen usurpari ad significandam tum majorem minoremve in bono jam adepto constantiam et continuationem, tum jugem in eodem consistentiam usque ad vitæ exitum, in comperito penes omnes est. Si de priore sermo sit, dicitur imperfecta ac improprie talis; si de altera, ea vocatur perfecta et cui proprie perseverantiæ denominatio competit; de hæc autem potissimum quæstio hic agitur.

2º Hæc perseverantia proprie dicta sub duplici iterum respectu spectari potest; quatenus scilicet fidelem denotat ad singulares gratias actuales cooperationem, et quatenus in hæc ipsa actuali cooperatione homo ex hac vita decedit; prior dicitur perseverantia activa, posterior perseverantia passiva; utriusque conjunctio constituit speciale illud donum, quod ratione beneficii singularis nuncupatur perseverantia finalis.

3º Prout perseverantia passiva est, eam speciale Dei munus esse non diffitebantur Semipelagiani; id enim in omnium oculos incurrit, sive spectetur in infantibus recens baptizatis, sive spectetur in adultis, qui moriuntur statim post adeptam justificationem. Quod enim antea non fuerint ex hac vita educti, et quod decesserint, postquam cum Deo amicitia juncti sunt, ex sola divina misericordia ac speciali providentia pendet, juxta illud quod legitur Sapientiæ IV, 11: *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam illius... placita enim erat Deo anima illius.*

4º Controversia igitur tota volvitur circa perseverantiam activam, quam, coherenter ad suum systema in ordine ad gratiam actualem, Semipelagiani inficiabantur peculiare Dei munus esse. Siquidem, cum gratia actualis eadem quoad substantiam sit ac illa, qua tum opus salutare inchoatur et perficitur, tum in cepta semel justitia aliquis susceptum iter persequitur et finem attingit, applicabant Semipelagiani perseverantiæ activæ theoriæ, prius ab ipsis admissam in œconomia gratiæ actualis. Hinc, cum ex ipsorum principio homo possit propriis viribus obtinere initium fidei ac salutis, seu saltem primas partes habere in negotio salutis, inferebant, has etiam partes habere liberum arbitrium ad perseverandum

in eadem fide ac salute; per illud enim quilibet absolvitur, per quod cœptum est (1).

5º Priusquam veritatem catholicam vindicemus, illud demum animadvertimus, magnum istud perseverantiæ donum, ut Synodus Tridentina ipsum appellat, duo complecti, gratiam scilicet interiorem, de qua diximus, et exteriorem; interiorem quidem, per quam homo justus vel a peccatis retrahitur, vel ab iis certo respiscit, ac tandem in accepta justitia perseverat; exteriorem vero, per quam ab homine justo (Deo protegente) occasiones peccandi, tentationes aliaque salutis obstacula remouentur, ac denique innumeris prope hujus vitæ periculis subductus justus ex hac vita rapitur eo tempore, quo diffusam habet charitatem in corde suo.

Jam vero perseverantiam activam ex speciali Dei auxilio non autem ex propriis viribus, ut autumabant Semipelagiani, repetendam esse, sic cum B. Augustino ex Sacris Litteris evincimus. Philipp. I, 29, dicitur: *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro illo patiamini.* Super quæ verba animadvertit S. Augustinus: *Horum unum pertinet ad initium, alterum ad finem; utrumque tamen donum Dei est.* Citat deinde S. Doctor verba Jeremiæ, XXXII, 40: *Timorem meum dabo in corde eorum, ut non recedant a me. Quod quid est aliud, pergit S. Augustinus, quam talis ac tantus erit timor meus, quem dabo in cor eorum, ut mihi perseveranter adhæreant?* Addidit verba Ps. LXXIX, 18: *Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ et super filium hominis, quem confirmasti tibi, et non discedimus a te. Manus igitur Dei est ista, inquit Augustinus, non nostra, ut non discedamus a Deo.* Huc et illa spectant, quæ Philipp. I, 6, leguntur: *Qui cepit in vobis bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu;* ac I Petri I, 5: *Qui in virtute Dei custodimini per fidem in salutem.*

Eandem veritatem ostendit S. Doctor ex universa oratione Dominica, præsertim ex illis postremis verbis: *Et ne nos inferas in tentationem; sed libera nos a malo. Sancti quid aliud, inquit, quam ut in sanctitate perseverent, precantur? Probat insuper ex publicis Ecclesiæ precibus, quæ orat, ait ipse, ut credentes perseverent. Deus ergo donat perseverantiam usque in finem (2).*

Quapropter Concilium Arausic. II, can. IX: *Divini,*

(1) Cfr. Tricassin. *De indifferenti lapsi hominis arbitrio.* part. I, sect. v, § XXI, ubi ostendit, Semipelagianos ideo sibi, seu proprii arbitrii viribus, fidei initium, atque in ea perseverantiam vindicasse, quia putabant, se sufficienter per istam fidem, propriis meritis sibi comparatam, evitare absolutam a Dei gratia dependentiam in salutis negotio, promerendo scilicet et impetrando per eam omnia, quæ ad salutem necessaria sunt, ipsamque in bonis operibus usque in finem perseverantiam. Atque hoc pacto sibi videbantur aliqua ratione a se ipsis pendere, et non a gratia, cum etiam eam ipsam gratiam, quam admittebant ut necessariam ad opera salutaria, sibi ac suis meritis vindicarent contra Ecclesiæ doctrinam, quam propugnabat S. Augustinus.

(2) Cfr. lib. *De dono persever.* a cap. 2 ad 7.

inquit, est muneris, cum et recte cogitamus, et pedes nostros a falsitate et injustitia continemus. Quoties enim bona agimus, Deus in nobis atque nobiscum, ut operemur, operatur; et can. X: *Adjutorium Dei etiam renatis ac sanctis semper est implorandum, ut ad finem bonum pervenire, vel in bono possint opere perdurare* (1).

Demum S. Coelestinus Pontifex definit: *Neminem, etiam baptismatis gratia renovatum, idoneum esse ad superandas diaboli insidias et ad vincendas carnis concupiscentias, nisi per quotidianum adjutorium Dei perseverantiam bonae conversationis acceperit* (2).

DIFFICULTATES.

Obj. 1° Nisi in homine justo constitutum esset perseverare, frustra ipse laboraret ad perseverandum. 2° Si enim perseverantia donum Dei est, supervacanea plane erit quævis hominis sollicitudo; nam, si Deus illud largitur, justus profecto perseverat; quod si illud Deus non largiatur, quavis adhibita diligentia labitur ac ruinam sibi parat. 3° Hinc inutilis sit omnis adhortatio aut correptio ne homo vel in præsumptionem vel in desperationem incidat. 4° maxime quod ejusmodi donum justus mereri non possit. 5° Præterea et illud intelligi nequit, quomodo justas, qui ad gloriam jus habet, non habeat pariter ad perseverantiam, eamque non teneat in sua potestate; 6° præsertim cum Apostolus, Rom. V, aperte doceat, multo magis Christum profuisse, quam nocuerit Adam, qui tamen, Augustino ipso teste, ha-

(1) *Act. Conc.* apud Hard. loc. cit.

(2) *Epist. ad Galliar. episcopos*, cap. 6; extat vero hæc epistola in *Appendicis primæ* parte II, ad calcem opp. S. Augustini contra Pelagianos, tom. X, edit. Maurin. Ex citatis verbis S. Coelestini liquet, gratiam, quæ post adeptam justificationem requiritur ad perseverandum, esse gratiam actualem, illam nempe ipsam, quæ necessaria est tum ad superandas tentationes, tum ad vincendas carnis concupiscentias, nihilque per se addere peculiare ad activam perseverantiam. Ex quibus intelligimus primo, non alio sensu tum ab antiquis Patribus, qui pugnarunt adversus Semipelagianos, tum a Concilio Tridentino, quod receptum apud veteres loquendi usum usurpavit, gratiam ad perseverandum necessariam vocari *speciale Dei auxilium*, quam ut significaretur auxilium distinctum a gratia justificante, seu, ut dicunt, habituali. Gratia enim sanctificans constituit quidem hominem justificatum, Deo acceptum et carum, ac reparat statum supernaturalem amissum per peccatum Adæ, sed non ordinatur ad reparandas vires amissas per idem peccatum; ad has enim reparandas requiritur auxilium actuale, et quidem jure; alioquin non potest homo consistere in adepta justificatione ob insitam sibi infirmitatem. Intelligimus secundo, supervacaneam prorsus esse questionem, quæ passim a Theologis instituitur, num præter gratiam sanctificantem ad bene operandum necessaria præterea sit gratia actualis; nam, ut ex dictis patet, questio hæc non ad scholasticas questiones pertinet, sed est fidei dogma ab Ecclesia definitum. Et hæc ratio est, quare nos questionem hanc prætermisimus. Ex eo quod hæc de perseverantia controversia non satis fuit explanata, molestissima orta est in scientia theologica perturbatio. Cfr. Vasq. in I, 2, S. Thcm. tom. II, disp. 197, cap. 2, et disp. 217, cap. 5, n. 42.

buit in sua potestate posse perseverare absque speciali aliquo subsidio. 7° Quaquaversum igitur spectetur doctrina ista de gratuita perseverantia, patet, ipsam consistere non posse cum spe christiana; ex illa profluere omnia consecraria, quæ urgentur adversus prædestinationem absolutam illamque fatalismum inducere; quibus permoti Adrumetini monachi eam merito respuerunt. Ergo.

Resp. ad 1, *Dist.* Si suis solum viribus nitetur, *conc.*; si cum Dei gratia, quæ nemini denegatur, *neg.* In hypothesi Semipelagianorum, qui ab humana tantum industria repetebant perseverantiam in fide, procul dubio perperam laboraret homo justus ad eam sibi comparandam; ast in doctrina catholica nullam amplius vim habet proposita difficultas. Ex hac enim doctrina non nisi gratia instructus potest eam perseverantiam obtinere per attentam ac fidelem cooperationem gratiæ actuali, quæ pro tempore ac loco, ut inferius ostendemus, nemini deest, præsertim justo.

Ad 2, *Dist.* Prout perseverantia, passiva est, juxta dicta, *conc.*; prout est activa, *neg.* Nam perseverantia, quatenus est activa, non differt a quavis gratia actuali; cui si justus assentiatur, illam comitatur, ac subsequitur perseverantia passiva, quod si huic gratiæ justus resistat ac labatur, sibi soli imputare debet ruinam, quæ inde proveniet; nunquam enim nisi culpabiliter perseverantia amittitur.

Ad 3, *Neg.* ut ex modo dictis constat. Homo enim sub gratia, ut inferius ostendemus, semper liber est. Quapropter cum ejus sit gratiæ resistere aut obtemperare, merito fiunt correptiones et adhortationes, *ne in vacuum gratiam Dei recipiat*, ut loquitur Apostolus, II Cor. VI, 4; et ut semper vigilet, ne alius accipiat coronam suam. Ideoque nullum est periculum aut in præsumptionem aut in desperationem prorundi; sed cum timore ac tremore salutem suam quisque operari debet.

Ad 4, *Dist.* Merito proprie dicto seu, ut vocant, *de condigno, conc.*; merito improprie dicto, seu *de congruo, neg.* Eadem nempe ratione ac nemo potest mereri gratiam ulteriorem actualem efficacem merito proprie dicto, potest tamen per fidelitatem præstitam præcedentibus gratiis et per orationem eam impetrare; donum perseverantiæ suppliciter emereri potest, ut loquitur S. Augustinus (1).

Ad 5, *Dist.* Si jus istud haberet etiam in futurum, *conc.*; si habeat tantum actu atque de presenti, *neg.* Utique, quamdiu homo in statu gratiæ perseverat, jus habet ad gloriam; ast jus non habet ad gratias posteriores efficaces, ex quibus pendet perseverantia, et propterea gloria. Etenim *qui perseveraverit usque in finem, ait Christus, hic salvus erit*, Matth. X, 22. Nemo insuper sibi polliceri potest fidelem cooperationem ad ejusmodi gratias.

Ad 6, *Dist.* Obtinendo scilicet nobis uberores gratias iis, quibus instructus fuit Adam, *conc.*; aliter,

(1) *Lib. De don. persever.* cap. 6, n. 40.

neg. Non ex uno capite, sed ex pluribus Christus magis nobis profuit, quam Adam nocuerit; nempe, 1° quia positive indignis gratias promeruit, quibus non ab uno tantum, sed ab innumeris prope peccatis liberaremur; 2° quia gratias longe uberores nobis promeruit, quibus fit, ut non solum possimus perseverare, quod Adæ præstitum fuit, sed actu plures reipsa perseverent in accepta justitia; 3° quia præter gratiam illustrationis, quæ sola ex plurium sententia ob naturæ integritatem indigebat Adam, obtinuit nobis gratiam inspirationis ac roboris, quæ ea fulciretur infirmitas voluntatis humanæ, quam incurrimus ob originariam culpam, prout late prosequitur S. Augustinus (1). Si una cum gratia sanctificante consequerentur homines ipsam actualem perseverantiam, jam nullus justus a semel accepta justitia excideret, cum tamen luctuosum experimentum ostendat contrarium.

Ad 7, *Neg.* omnes enumeratas sequelas, quæ solum oriuntur ex præpostera doni perseverantiæ notatione, ut ex dictis facile colligi potest. Si enim perseverantia activa, de qua unice est controversia, non aliud denotat, quam ulteriorem gratiæ actualis collationem, jam intelligitur, eas solas urgeri posse sequelas adversus perseverantiæ sic expositæ doctrinam, quæ adversus œconomiam gratiæ actualis ejusque necessitatem possent opponi. Hæc certe nihil commune habent aut cum prædestinatione absoluta aut cum fatalismo, neque opponuntur spei christiæ, maxime quod Deus neminem gratia sua deserit, si non deseratur, ut pie semper justequè vivatur, ut loquitur S. Augustinus (2), cujus verba usurpavit Tridentinum (3).

CAPUT III.

DE GRATUITATE GRATIÆ.

A catholicæ veritatis via circa gratuitatem gratiæ digressi sunt Pelagiani ac Semipelagiani, at diversa ratione pro diversis, quibus movebantur, causis. Quandoquidem vero ex accurata expositione utriusque illorum systematis pendet germana orthodoxæ doctrinæ notio, quæ eorundem erroribus opponitur, juverit sedulo expendere, quid circa hunc articulum illi senserint, et quæ vera ac genuina fuerit ipsorum mens.

Pelagiani ex potissimo suæ doctrinæ capite, quod, spectata hominis naturali conditione, ei non sit absolute necessarium gratiæ auxilium ad bene ac salutariter operandum, sed solum ad operandum *facilius*, et quidem per solam gratiam illustrationis, intulerunt, posse hominem suis viribus divinam opem promereri. Quo posito, docuerunt, Deum pro meritis gratias suas homini elargiri. Dumque ita videbantur gratiam adstruere, eam funditus diruebant (4). Di-

(1) *Lib. De corrept. et grat.* cap. 12.

(2) *Lib. De natura et grat.* cap. 26, n. 29.

(3) *Sess. VI*, cap. 11.

(4) Cfr. *Tricass. De indifferenti lapsi hominis arbitrio*, part. I, sect. V, § 1, ubi ostendit, Pelagianos statuisse merita gratiam præcedentia, et gratiam Dei

versas tamen immutationes hæc ipsorum doctrina subiit; Julianus enim eo devenit, ut, compulsus S. Augustini argumentis, admitteret, Deum expectare nostros tantum conatus, voluntatem nostram, desiderium salutis ac ceterorum operum, ut tribueret gratiam suam; prout postea Semipelagiani, ut mox videbimus, professi sunt quoad initium salutis, quamvis cum aliquo temperamento (1). Ceterum hic Pelagianorum error prodiit ex ipsorum systemate, juxta quod docebant, primum hominem neque ornatum fuisse peculiari dono integritatis, nec elevatum ad statum supernaturalem, ac proinde viribus per se ac natura sua instructum esse ad sibi comparandam salutem idoneis.

Semipelagiani attenuatas quidem vires liberi arbitrii per peccatum admitterent; attamen nihil etiam huic tribuerunt circa fidei initium et perseverantiam, ut vidimus; atque in hoc eorum plerique fere conveniebant cum Pelagianis, etsi in ceteris ab iis dissentirent, præsertim circa necessitatem gratiæ ad augmentum fidei et ad opera fidem subsequentiæ.

Dixi eorum plerique fere conveniebant cum Pelagianis, siquidem nec omnes Semipelagiani eosdem errores admiserunt, nec eadem ratione progressi sunt. Quod ut planius fiat, notandum est: 1° Ex

illis subsequentem fecisse, non vero prævenientem, opera seu merita nostra. Sic enim apud S. Augustinum, *lib. De gest. Pelag.* cap. 14, ait Coelestinus pelagianus: *Dei gratia secundum merita nostra datur; quia, si peccatoribus Deus illam det, videtur esse iniquus.* Ex quibus verbis Coelestinus sic infert, ut ait S. Augustinus: *Propterea et ipsa gratia in mea voluntate posita est, sive dignus fierem, sive indignus.* Quare Deus in istorum hypothesi voluntatem jam naturaliter bonam, et inchoantem negotium salutis, gratia sua superveniente tantum adjuvat, sive ad perficiendum illud initium salutis, sive ad perficienda opera cetera salutaria singula, quæ semper incipiunt ab homine, independentem a Dei gratia.

(1) In hoc enim differt error Juliani pelagiani a Semipelagianorum errore, quod ille tribuerit constanter primas partes libero hominis arbitrio in operibus omnibus salutaribus, sive ante sive post adeptam fidem, ita ut Deus gratia sua succurreret homini jam volenti, incipienti, inchoanti; Semipelagiani vero docuerint, hominem prævenire tantummodo Dei gratiam ad initium fidei ac salutis, minime autem quoad opera fidei initium subsequentiæ ac salutaria, circa quæ conveniebant cum Catholicis, docentes hæc præveniri a Dei gratia. Cfr. *Tricass. op. cit.* § 19. Ex permixtione errorum Pelagianorum cum erroribus Semipelagianorum factum est, ut Jansenistæ inferrent, Semipelagianos etiam quoad opera, quæ fidem subsequuntur, idem sensisse cum Pelagianis (cum tamen constet, ipsos admisisse necessitatem gratiæ prævenientis ad opera bona), ideoque concludunt, in hoc tantum fuisse hæreticos, quod nolent admittere cum Pelagianis gratiam, quæ necessitatem voluntati inferat. In quo tamen decepti sunt, cum, teste S. Augustino, Semipelagiani longe distarent ab erroribus Pelagianorum quoad opera fidei initium subsequentiæ. Eius verba ex *lib. De prædest. SS.* cap. 2: *Pervenerunt (Massilienses) etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur, atque ad nullum opus bonum vel incipiendum vel perficiendum sibi quemque sufficere posse consentiant.* Ergo quoad ista opera non reprehenduntur Semipelagiani a S. Augustino, imo catholice sentire declarantur.